

24.6.2017

Juhannuspäivä

Tainionkosken kirkko

Kirkkoherra Arto Marttinen

Luuk. 1: 57-66

Elisabetin aika tuli, ja hän synnytti pojan. Kun naapurit ja sukulaiset kuuluivat suuresta laupeudesta, jonka Herra oli hänelle osoittanut, he iloitsivat yhdessä hänen kanssaan. Kahdeksantena päivänä kokoonnuttiin ympärileikkaamaan lasta. Muut tahtoivat antaa hänelle isän mukaan nimeksi Sakarias, mutta hänen äitinsä sanoi: ”Ei, hänen nimekseen tulee Johannes.” Toiset sanoivat: ”Eihän sinun suvussasi ole ketään sen nimistä.” He kysyivät viittomalla isältä, minkä nimen hän tahtoi antaa lapselle. Sakarias pyysi kirjoitustaulun ja kirjoitti siihen: ”Hänen nimensä on Johannes.” Kaikki hämmästyivät. Samalla hetkellä Sakarias sai puhekykynsä takaisin, ja hän puhkesi ylistämään Jumalaa.

Sillä seudulla joutuivat kaikki pelon valtaan, ja näistä tapahtumista puhuttiin laajalti koko Juudean vuoriseudulla. Ne, jotka niistä kuuluivat, painoivat kaiken mieleensä ja sanoivat: ”Mikähän tästä lapsesta tulee?” Sillä Herran käsi oli hänen yllään.

Juhannuspäivän evankeliumin yhteydessä on syytä muistaa, mitä oli tapahtunut tätä ennen. Johannes Kastajan molemmat vanhemmat olivat Abrahamin ja Saaran tavoin niin iäkkäitä, että lapsen saamisen piti olla heille mahdotonta. Kun Johanneksen isä Sakarias toimitti papillisia tehtäviä temppelissä, hänelle ilmestyi enkeli Gabriel, joka ilmoitti, että iäkäs Elisabet synnyttäisi vielä pojan, jolle oli annettava nimeksi Johannes. Isä hämmästyi niin, että alkoi väittää vastaan. Hän penäsi enkeliltä takuita: ”Mistä voin tietää, että niin käy? Minähän olen jo vanha, ja vaimonikin on iäkäs.” Enkeli rankaisi epäuskoista Sakariasta siten, että tämä pysyi mykkänä aina siihen asti, kun pojalle piti antaa nimi. Sukulaiset olivat sitä mieltä, että Sakariaan pojasta pitää tehdä Sakarias, mutta lapsen äiti ilmoitti, että pojasta tulisi Johannes.

Kiista pojan nimestä auttaa kurkistamaan itämaiseen maailmaan. Vanhin poika sai usein saman nimen kuin isänsä. Perinnetietoiset sukulaiset olivat täysin varmoja siitä, että Sakariaan pojasta tulisi Sakarias. Heidän mielestään ei ollut mitään syytä poiketa perinteestä. Kun äiti ilmoitti, että pojasta tulisi Johannes, sukulaiset olivat hämmästyneitä. Miten voi antaa pojalle nimen, jota ei edes esiinnyt isän tai äidin suvussa. Mistä oikein oli kyse? Oliko lapsen äiti mennyt sekaisin? Lopullinen vastaus piti saada isältä. Hän oli omassa perheessään tuomari, joka ratkaisi, miten asiat tuli käsittää. Joissakin kulttuureissa isä hyväksyi lapsen ottamalla hänet syliin. Jos isä ei näin tehnyt, hän ei tunnustanut tätä omaksi lapsekseen. Juutalaisessa kulttuurissa isä otti lapsen omakseen, kun hän ilmoitti lapsen nimen. Sakarias ei voinut puhua, mutta hän pystyi kirjoittamaan. Kirjoitustauluun piirtämiensä kirjainten avulla hän vahvisti sen, mitä aiemmin Elisabet ja vielä aiemmin enkeli Gabriel oli puhunut: pojan nimi on Johannes. Silloin Sakarias sai jälleen puhekykynsä takaisin.

Miksi oli tärkeää, että poika sai juuri tuon nimen? Roomalaiset sanoivat: nomen est omen. Nimi on enne. Johanneksen kohdalla tuon lauseen voi kääntää näin: nimi on viesti. Nimeen sisältyi sanoma. Tuo sanoma löytyy sanoista, jotka Sakarias sanoo heti ensimmäisenä, kun hän saa takaisin puhekykynsä. Sakariaan kiitosvirsi alkaa näillä sanoilla: ”Ylistetty olkoon Herra, Israelin Jumala. Armossaan hän on katsonut kansansa puoleen”. Nimi Johannes muistuttaa, että Jumala on armollinen. Sakarias on juutalainen pappi, joka ajattelee, että Jumala on armollinen omaa kansaansa kohtaan. Tähän voi kiteyttää Luukkaan evankeliumin sanoman: Jumala on armollinen Israelia kohtaan. Mutta Luukas ei pääätä kirjoitteluaan tähän. Hän kirjoittaa toisenkin kirjan, Apostolien teot. Sen myötä nimi Johannes saa laajemman merkityksen: Jumala on armollinen kaikkia kansoja kohtaan. Tämä totuus paljastuu Pietarille, kun hänet on kutsuttu Corneliuksen kotiin. Siellä hän katselee kuulihoitaan ja alkaa puhua heille näin: ”Nyt minä todella käsitan, ettei Jumala erottele ihmisiä. Hän hyväksyy jokaisen, joka pelkää häntä ja noudattaa hänen tahtoaan, kuuluipa tämä mihin kansaan tahansa.”

Pietari puhuu näin kodissa, jonka isäntänä toimii roomalainen sadanpäällikkö eli kenturio. Corneliuksesta sanotaan, että hän oli hurskas ja jumalaapelkäävä, joka antoi runsaasti almuja juutalaisille ja rukoili alati Jumalaa. Olen lukenut kirjan roomalaisista sotilaista. Varhaisina aikoina roomalaiset sotilaat koottiin pienmaanviljelijöistä, jotka sotaretken päätteeksi palasivat takaisin viljelemään omaa peltopläänttiään. Jos sotaretki uhkasi pitkittyä niin että sato meinasi jäädä keräämättä, nämä maanviljelijäsotilaat karkasivat takaisin pelloilleen. Vähän kerrassaan sotilaista tuli ammattilaisia, jotka palvelivat 15—25 vuotta armeijassa. Sotilaselämä oli raakaa työtä. Koska sotilailta oli aseita ja lihasvoimaa, he hankkivat toisinaan itselleen lisätuloja ottamalla siviileiltä sellaista, mikä ei heille kuulunut. Tähän puoleen Johannes Kastaja viittaa, kun hän on aloittanut julkisen toimintansa ja sotilaita tulee kysymään, mitä heidän pitäisi tehdä, että he eläisivät tavalla, joka miellyttää Jumalaa. Johannes vastasi heille: ”Älkää ryöstäkö älkääkään kiristäkö keneltäkään, vaan tyytykää palkkaanne”. Kun sadanpäällikkö Corneliuksesta sanotaan, että hän oli hurskas ja jumalaapelkäävä, se tarkoittaa, että hän toimi niin kuin Johannes oli aikoinaan opettanut. Sadanpäällikkönä Corneliuksella oli erityisen hyvät edellytykset anastaa itselleen lisätuloja ryöstämällä ja kiristämällä. Luultavasti hän oli joskus jopa sellaista tehnytkin. Sitten hän oli tullut kääntymykseen, joten hän ei enää ryöstänyt eikä kiristänyt, vaan jakoi runsaasti almuja.

Johannes Kastaja julisti aikanaan kääntymyksen kastetta. Hän julisti sitä kansalle, hän julisti sitä publikaaneille, hän julisti sitä sotilaille. Jumala käytti häntä kuin metallinpaljastinta. Se, jolla on metallinpaljastin, kulkee tietyllä rajatulla alueella edes takaisin, jotta tuo alue tulee tarkkaan tutkittua. Kun paljastin osuu metallin kohdalle, se antaa hälytysäänen. Vaikka silmä ei näe mitään, metallinpaljastaja paljastaa, että tuossa kohdassa on jotain, joka saattaa olla pelkkää romua, mutta se voi olla myös jotain hyvin arvokasta.

Johannes Kastaja oli Jumalan käyttämä kääntymyksen paljastin. Hän ei julistanut kääntymystä vain sinne, missä onnistuminen näytti todennäköiseltä. Hän otti riskejä ja saarnasi sanomaansa sinnekin, missä muut olisivat pysyneet vaiti, koska he olisivat ajatelleet, että ei kannata. Eivät nuo kumminkaan käänny. Kukapa tavallinen hurskas olisi tullut ajatelleeksi, että publikaanin sydämessä on kaipaus Jumalan puoleen, tai että sotilas kaipaa Jumalaa. Johannes uskalsi levittää sanan siementä joka paikkaan. Hän ei välittänyt, vaikka siemen näytti lentävän kallion päälle tai tien poskeen.

Vielä voimallisemmin tätä samaa työtä teki Jeesus. Hän opetti, että paimen, jolla on sata lammasta, on niin ahne, että jos hän kadottaa yhdenkin lampaan, hän mieluummin ottaa riskin menettää kaikki muutkin kuin luopuu tuosta yhdestä lampaasta. Samoin toimii nainen, jolla on kymmenen hopearahaa. Hänellä ei ole vaaraa menettää yhdeksää muuta kolikkoa, joten ehkä myös tuo edellisen vertauksen paimen järjestää muille lampaille sellaisen karsinan, että ne eivät pääse sieltä kadoksiin. Jos siis nainen kadottaa yhden rahoistaan, hän tekee kaikkensa, että hän löytää sen. Jeesus opettaa, että tällä samalla innolla, tällä samalla tarmolla Jumala etsii meitä. Me olemme aarteita, joita ihmisten silmä ei näe, mutta Jumala näkee meissä oman kuvansa. Hän näkee meissä sen, mikä on luomakunnassa kaikkein ihaninta, kauneinta ja rakkainta. Hän näkee meissä sen, mikä on hänen sydämensä aarre. Siksi hän tekee kaikkensa, että hän saisi löytää meidät. Ja kun hän löytää kadonneen aarteensa, hän pistää taivaassa pidot pystyyn. Sillä Jeesus opettaa, että yhdestä syntisestä, joka kääntyy, iloitaan taivaassa enemmän kuin yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä hurskaasta, jotka eivät ole parannuksen tarpeessa. Tämän takia Sakariaan ja Elisabetin pojalle piti antaa nimeksi Johannes. Jumala on armollinen, ja kun Jumala on armollinen, hän ei lepää pyhässä majesteettisuudessaan, vaan hän tekee työtä sen eteen, että hän löytäisi kadonneen lampaansa, kadonneen rahansa, tuhlaajapoikansa ja – tyttönsä. Sinä olet hänen aarteensa. Saakoon hän löytää sinut yhä uudestaan, oman aarteensa.

Nouskaamme tunnustamaan yhteinen kristillinen uskomme: